

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

V Praze dne 18. 7. 2014

Č. j.: 51501/ENV/14

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

**podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,**

**k návrhu koncepce
„Program rozvoje Libereckého kraje 2014 - 2020“**

Předkladatel koncepce: **Liberecký kraj**
U Jezu 642/2a
461 80 Liberec

Zpracovatelé posouzení: **Ing. Bohumil Sulek, CSc.**
*(autorizovaná osoba ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19
zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů)*

RNDr. Marek Banaš, PhD.
*(autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.,
o ochraně přírody a krajiny)*

Mgr. Eva Jirásková

RNDr. Radim Misiaček

Mgr. Lenka Polachová

RNDr. Marcela Zambojová
*(držitelka osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na
veřejné zdraví)*

Stručný popis koncepce:

Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020 (dále též jen „PRLK 2014 – 2020“) je střednědobý dokument, který řeší budoucí rozvoj kraje v nejširších souvislostech na období 7 let. PRLK 2014 – 2020 přebírá návrh opatření ze Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 a na základě znalosti o území a společenských podmínkách Libereckého kraje rozpracovává jednotlivá opatření na úroveň konkrétních aktivit.

Cílem PRLK 2014 – 2020 je za pomoci uplatňování principů udržitelného rozvoje navrhnout takové aktivity, které povedou jednak k naplňování cílů EU pro období 2014 – 2020 (všestranná spolupráce, podporování udržitelného růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti), ale také k odstraňování problémů, pokrytí potřeb a vyváženému rozvoji území celého Libereckého kraje.

PRLK 2014 – 2020 definuje vizi Libereckého kraje, čtyři globální cíle, pět strategických cílů (úroveň priorit), které jsou dále rozpracovány do opatření. Naplňování opatření bude řešeno aktivitami, a to v definovaném realizačním rámci a s využitím identifikovaných zdrojů financování.

PRLK 2014 – 2020 je důležitou krajskou koncepcí, se kterou musí být záměry, projekty a aktivity ucházející se o finanční podporu z evropských, národních či krajských finančních zdrojů v období 2014 – 2020 realizované na území kraje v souladu.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) bylo příslušnému úřadu, Ministerstvu životního prostředí (dále též jen „MŽP“), předloženo dne 4. 2. 2014. Po kontrole náležitostí bylo oznámení koncepce zveřejněno v Informačním systému SEA a rozesláno k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům.

Zjišťovací řízení ke koncepci PRLK 2014 – 2020 bylo zahájeno dne 19. 2. 2014 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet na úřední desce Libereckého kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/SEA_MZP178K) a zaslána dotčeným územním samosprávným celkům pro zveřejnění na úředních deskách. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 26. 3. 2014 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j. 8382/ENV/14), v němž MŽP dospělo k závěru, že koncepce naplňuje dikci ustanovení § 10a odst. 1 písm. a) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a bude proto zpracováno vyhodnocení vlivů této koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle ustanovení § 10e zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a součástí vyhodnocení bude i hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti postupem podle § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) a hodnocení vlivů na veřejné zdraví ve smyslu přílohy č. 9 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále též jen „vyhodnocení“) zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí byl MŽP předložen dne 23. 5. 2014 a po kontrole náležitostí byl dne 2. 6. 2014 návrh koncepce včetně vyhodnocení rozeslán ke zveřejnění podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Veřejné projednání návrhu koncepce včetně vyhodnocení se konalo v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí dne 25. 6. 2014. Veřejné projednání proběhlo v Liberci v budově Krajského úřadu Libereckého kraje. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 8. 7. 2014.

Stručný popis posuzování:

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Součástí posouzení PRLK 2014 – 2020 bylo hodnocení dle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny, a to z hlediska dopadů na evropsky významné lokality (dále též jen „EVL“) a ptačí oblasti (dále též jen „PO“) a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona o ochraně přírody a krajiny.

Závěry posuzování:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO k návrhu koncepce

„Program rozvoje Libereckého kraje 2014-2020“

verze červen 2014

za dodržení níže uvedených podmínek (část A):

1. Při podpoře jednotlivých projektů zohlednit doporučení pro snížení jejich potenciálních negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, která byla navržena v rámci vyhodnocení PRLK 2014 – 2020.
2. Při realizaci konkrétních aktivit navržených v PRLK 2014 – 2020 je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální případnou prostorovou kolizi záměru s biotopy druhů a s předměty ochrany přírody a krajiny.
3. Při podpoře projektů je třeba dbát na minimalizaci záborů ploch zemědělského půdního fondu a pozemků určených k plnění funkcí lesa (preferovat kvalitativní rozvoj před zvyšováním kapacit) a na minimalizaci vlivů na krajinný ráz. Zejména by neměla být podporována výstavba mimo intravilán obcí.
4. V rámci výstavby nové dopravní a technické infrastruktury je třeba respektovat limity využití přírody a krajiny, zejména zvláště chráněná území (ZCHÚ), Natura 2000, územní systém ekologické stability (ÚSES), významné krajinné prvky (VKP),

přírodní parky a lokality výskytu zvláště chráněných druhů. Opatření nesmí vést ke zvyšování fragmentace krajiny, je třeba minimalizovat zábory přírodních stanovišť a zamezit úbytku biodiversity. V případě nevyhnutelného střetu se zájmy ochrany přírody a krajiny je třeba realizovat konkrétní opatření, která negativní vlivy minimalizují. Jedná se zejména o opatření na podporu biodiversity, zvyšování průchodnosti krajiny, realizaci prvků ÚSES, péči o ZCHÚ a lokality zvláště chráněných druhů apod.

5. Při realizaci projektů v rámci modernizace a snižování energetické náročnosti budov zjišťovat výskyt chráněných živočichů, při pozitivním výsledku zateplovat obvodové pláště mimo hnízdní období.
6. Při realizaci projektů v rámci modernizace a snižování energetické náročnosti budov provádět úpravu ventilačních otvorů umožňujících hnízdění, případně instalovat hnízdní boxy apod. (i bez přímého aktuálního potvrzení výskytu ptáků).
7. Při realizaci projektů v rámci zlepšování stavebně technického stavu objektů památkově chráněných dbát na důsledné dodržování pravidel ochrany těchto objektů.
8. Upřednostněny by měly být projekty rekonstrukce stávajících zón a center a výstavby zón a center v ekologicky nehodnotných brownfields a obdobných lokalitách. Projekty nových zón a center na „zelené louce“ a jejich rozšiřování do dosud volné krajiny mají obecně větší negativní vlivy, proto by měly být podpořeny pouze výjimečně při vyloučení těchto negativních vlivů.
9. Do lokalit, které jsou již nyní vysoce zatíženy návštěvností nebo kde by vlivem návštěvnosti docházelo k silnému poškozování předmětů ochrany chráněných území, by neměly být směřovány projekty, které by ve svém důsledku antropogenní zátěž území významně zvýšily. Prezentace přírodního dědictví by se měla zaměřovat spíše na méně navštěvované lokality. V rámci rozvoje cestovního ruchu je nezbytné vytvářet podmínky pro řešení dopravní obslužnosti aktivit cestovního ruchu environmentálně šetrnou formou dopravy.
10. Při výběru projektů v rámci rozvoje cestovního ruchu nastavit podmínky výběru tak, aby byly minimalizovány vlivy aktivit na předměty a cíle ochrany dotčeného ZCHÚ. Orgány ochrany přírody by měly být standardně konzultovány při rozhodování o podpoře zejména veškerých projektů infrastrukturního charakteru a projektů potenciálně zvyšujících návštěvnost environmentálně citlivých lokalit (i v případě, že projekt není bezprostředně lokalizován na území ZCHÚ).
11. V rámci naplňování PRLK 2014 – 2020 preferovat projekty, které povedou k vyvedení dopravy z hustě obydlených oblastí (obchvaty), zvýší plynulost silniční dopravy a podpoří alternativní způsoby dopravy vůči silniční nákladní a individuální osobní dopravě s cílem snížit emise znečišťujících látek z dopravy. Zajistit urychlení přípravy těchto projektů.
12. Rozhodování o investicích do výstavby a zkapacitňování dopravních cest musí být založeno na pečlivém posouzení širších dopravních a environmentálních souvislostí, zejména s ohledem na prevenci vzniku „úzkých míst“, přenášení dopravní zátěže na jiné lokality a indukci dopravy.

13. Upřednostňovat integrovaná řešení dopravní situace před jednostrannou orientací na zkapacitňování komunikací (zejména pokud vedou zastavěným územím). Prioritně řešit lokality se zvýšenou zátěží obyvatel znečištěním ovzduší a hlukem.
14. Prioritní podpora při rekonstrukci dopravní infrastruktury v intravilánech sídel by měla směřovat k realizaci protihlukových opatření.
15. Technické provedení, povrch a trasování cyklostezek a jejich doprovodné infrastruktury musí respektovat charakter okolní krajiny, aby nedocházelo k její optické i funkční fragmentaci s negativními vlivy na krajinný ráz či ekosystémy.
16. Příprava výstavby kanalizační sítě a související infrastruktury musí zohledňovat zvyšující se rizika výkyvů počasí a jejich důsledků (přívalové deště, lokální záplavy, eroze ad.).
17. V místech, kde je to možné a účelné, upřednostnit při plánování a realizaci protipovodňových opatření přírodě blízká opatření před opatřeními technickými.
18. Podpora obnovitelných zdrojů energie (např. malé vodní elektrárny, větrné elektrárny) musí respektovat limity využití přírody a krajiny, zejména ZCHÚ, Natura 2000, ÚSES, VKP, přírodní parky a lokality výskytu zvláště chráněných druhů. Opatření nesmí vést ke zvyšování fragmentace krajiny, je třeba minimalizovat zábory přírodních stanovišť a zamezit úbytku biodiversity. V případě nevyhnutelného střetu se zájmy ochrany přírody a krajiny je třeba realizovat konkrétní opatření, která negativní vlivy minimalizují. Jedná se zejména o opatření na podporu biodiversity, zvyšování průchodnosti krajiny, realizaci prvků ÚSES, péči o ZCHÚ a lokality zvláště chráněných druhů apod.
19. Při podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů dbát na upřednostnění využívání odpadní biomasy před cíleným pěstováním biomasy pro energetické účely. Umísťování ploch pro pěstování těchto plodin (např. řepka olejná, kukuřice, rychle rostoucí dřeviny) v lokalitách soustavy Natura 2000 a zvláště chráněných územích (dále jen „ZCHÚ“) či v jejich bezprostředním sousedství nedoporučujeme. Snížení diverzity krajiny a následné snížení biodiverzity z těchto důvodů (úbytek potravních a hnízdních možností fauny) nelze dopustit.
20. Podpora funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství by měla přednostně směřovat k projektům zaměřeným na snižování negativních vlivů intenzivního hospodaření, např. modernizací a úpravou technologií, racionalizací a omezováním užití agrochemie, protierozními opatřeními apod.
21. V rámci sledování dopadů realizace PRLK 2014 – 2020 monitorovat vlivy její realizace na životní prostředí, to znamená zejména:
 - zpracovat navržené environmentální indikátory do celkového systému sledování dopadů realizace PRLK 2014 – 2020,
 - pravidelně zveřejňovat výstupy monitoringu, to znamená průběžné vlivy realizace PRLK 2014 – 2020,
 - navázat systém monitoringu na rozhodování o podpoře výběru projektů s využitím environmentálních kritérií,
 - zajistit dostatečnou informovanost předkladatelů projektů o environmentální problematice a o možných vazbách projektů na životní prostředí, především o nezbytnosti podrobit jejich přípravu posouzením vlivů na životní prostředí podle

zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, případně hodnocením na evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle zákona o ochraně přírody a krajiny v těch případech, kdy uvedeným povinností podporované projekty podléhají,

- při hodnocení vlivů projektů na životní prostředí musí být věnována zvýšená pozornost těm aktivitám, u nichž byly, v rámci vyhodnocení PRLK 2014 – 2020 (viz kapitolu 6.3. Hodnocení vlivů aktivit) a v rámci posouzení vlivů PRLK 2014 – 2020 na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (viz přílohu č. 2 vyhodnocení), identifikovány potenciální negativní vlivy na životní prostředí.

Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 (část B):

1. Veškerá opatření musí být navržena s respektováním integrity a územní ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000 a nesmí vést k poškození nebo zhoršení stavu předmětu ochrany těchto území. Při výběru konkrétních záměrů naplňujících cíle této koncepce je třeba upřednostňovat ty, které zlepšují stav předmětů ochrany EVL a PO, nebo jej alespoň nezhoršují.
2. Při realizaci konkrétních aktivit navržených v PRLK 2014 – 2020 je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální případnou prostorovou kolizi záměru s předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, respektive s biotopy druhů a typy evropských stanovišť.
3. V rámci realizace PRLK 2014 – 2020 budou navrhované aktivity konzultovány z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 s pracovníky orgánu ochrany přírody.

Doporučení (část C):

1. Podporovat naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí, vztahujících se k PRLK 2014 – 2020.
2. Dbát při realizaci PRLK 2014 – 2020 především na problematiku ochrany ovzduší, omezování hluku a na ochranu přírody a krajiny (včetně evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000). Plánované aktivity tak využít především ke zlepšení situace v uvedených oblastech.
3. Do budoucna klást zvýšený důraz na problematiku emisí a imisí suspendovaných částic frakce PM₁₀ a PM_{2,5} (tuhých znečišťujících látek).
4. V rámci pozdější aktualizace vlastního PRLK 2014 – 2020, ke které pravděpodobně později dojde, doplnit relevantní údaje znečišťujících látek, které budou charakterizovat emisní a imisní situaci na území Libereckého kraje, za rok 2013 a dále, a to v souladu se zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší a předpisy vydanými k jeho provedení.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ministerstvo životního prostředí předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u klíčových aktivit a strategických projektů co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

Ministerstvo životního prostředí dále upozorňuje předkladatele na povinnost zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a další povinnosti plynoucí z § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ing. Jaroslava HONOVÁ, v. r.

ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
(otisk razítka se státním znakem č. 11)